

DEONTOLOGIA PROFESIEI DE MAISTRU MILITAR / SUBOFIȚER

Vicenzio BERCHIU

Academia Forțelor Aeriene „Henri Coandă”

Abstract: *The warrant officer/NCO (non-commissioned officer) is the backbone officer the in armed forces. He is a leader officer of a military group, specialized in a certain field. The deontology of the NCOs' profession implies a set of rules and values: honour, loyalty, devotion, duty and competence.*

Cuvinte cheie: *deontologie, profesie, onoare, loialitate, devotament, competență.*

În rândul profesiunilor care implică o relație socială de autoritate și care, sunt analizabile din perspectivă deontologică, profesia de militar se impune prin caracteristici distincte.

Profesia de militar, presupune un angajament față de societate pus sub semnul unor răspunderi deosebit de complexe, astfel încât este justificată aprecierea potrivit căreia militarul profesionist aparține cu toată ființa sa, cu întreg universul existenței sale sistemului militar în care este integrat.

Pentru această profesie, la a cărei finalitate se atașează inevitabil nimicirea și distrugerea, deontologia se impune, alături de celelalte cadre de educație umanistă, ca un factor de echilibru, ca un mijloc de justificare interioară a obținerii pentru cariera armelor.

Pentru maiștri militari / subofițeri, deontologia vine în întâmpinarea unor aspirații în care moralitatea s-a instaurat prin educația primită în familie, în școală, în mediul social din care provine. În acest caz, deontologia deschide noi perspective de afirmare a statului lor moral, transformă potențialitatea în norme cu adresă precisă, în modele comportamentale distincte.

Etimologia conceptului „deontologie” a preocupat și preocupă, în mare măsură, dicționarele enciclopedice și de specialitate, urmărind să identifice rădăcinile precum și familia de cuvinte constituite în jurul lui.

Putem aprecia, conform dicționarilor românești, a celor engleze și franceze, că deontologia este „*Știința despre obligațiuni*”. Deontologia este un cuvânt constituit prin compunerea a două segmente cu identitate distinctă: primul *deonto, deon – obligație, nevoie*, iar al doilea *logos, logia – știință, studiu*.

S-a vorbit și se vorbește puțin de profesia de maistru militar / subofițer în afara cadrului strict al organismului militar.

Există puține preocupări de a identifica, pe baza caracteristicilor majore ale acestei profesii, o personalitate distinctă, cu o anume demnitate și un anume rang social.

Din punct de vedere al nivelului de pregătire, maistru militar / subofițerul este o persoană cu pregătire atât medie cât și superioară. Iar din punct de vedere al statutului profesional, maistru militar / subofițerul are, în general, o profesiune de execuție – evidență, întreținere, reparații, producție, asigurare medicală etc., dar se regăsește și în funcții de conducere.

Ca urmare, profesia de maistru militar / subofițer este, sub acest aspect, una de o dinamică deosebită și are o identitate puternică, iar reflecția asupra deontologiei acestei profesii se constituie ca parte componentă a teoriei manageriale și se impune ca o cerință majoră pentru înalta responsabilitate ce decurge din exercitarea ei.

Conceptul în sine al profesiei de maistru militar și subofițer este perceput de societate ca parte specifică a profesiei militare. Orice profesie a apărut și a căpătat perenitate datorită faptului că a răspuns unei nevoi sociale. Pentru a răspunde unor necesități specifice, orice profesie implică un anumit tip de pregătire, care o distinge de celelalte. Desigur, multe profesii au elemente de referință comune: prestarea unui serviciu în interesul general, calități de lider, o înaltă etică profesională ș.a. Ceea ce diferențiază esențialmente profesia militară de celelalte este cerința funcțională de a utiliza violența pentru a apăra patria și a învinge în conflictele armate care afectează sau pot afecta ființa națiunii și interesele ei de securitate.

Militarii nu dețin monopolul situațiilor în care luarea deciziilor se realizează în condiții de incertitudine și sub presiunea unei multitudini de factori. În schimb, maiștrii militari și subofițerii pot fi expuși cel mai frecvent unor circumstanțe în care trebuie să demonstreze că au curajul și tăria morală de a lua decizii când propriile lor vieți și cele ale subordonaților sunt în joc.

Atunci când este vorba de ființa statului și securitatea națională, au responsabilitatea morală de a-și îndeplini misiunile încredințate, chiar cu prețul propriei vieți și a acelor a subordonaților lor. Mai mult, ei trebuie să procedeze de așa manieră încât să nu transfere niciodată riscurile la care sunt expuși asupra populației și bunurilor civile.

Ei trebuie să știe cum să lupte și să învingă, deoarece viața națiunii depinde de acestea. În egală măsură, ei trebuie să fie pregătiți să îndeplinească o gamă tot mai largă de misiuni de prevenire, de stabilizare sau de asistență, conform noilor provocări la care este chemat să răspundă organismul militar într-un mediu geostrategic de o complexitate progresivă.

În consecință, această profesie presupune un set de caracteristici proprii, între care remarcăm:

- un nivel de expertiză și o competență unice. Aceasta presupune existența unui volum de cunoștințe teoretice suficient de vast pentru a permite valorificarea acelor achiziții intelectuale care sunt necesare soluționării situațiilor celor mai nepre-

văzute. Atât acumularea acestor cunoștințe, de un deosebit dinamism, cât și abilitatea de a le pune în aplicare într-un context situațional extrem de variat, impun o educație și o instruire extinse și continui. Astfel, viața de maistru militar și subofițer înseamnă preocuparea de a studia continuu și de a acumula experiențele necesare dezvoltării profesionale;

- autoritate conferită de către popor. Unul din principiile fundamentale ale organizării democratice a societății este subordonarea Armatei poporului, reprezentat de autoritățile publice legitime, expresie a voinței electoratului și investite prin procedurile reglementate constituțional. Prin jurământ, militarii își declară loialitatea față de popor și valorile consacrate prin Constituție. Acordarea gradului de maistru militar sau subofițer și investirea în prima funcție are semnificația confirmării ca persoane autorizate de guvern și împuternicite să exercite atribuții în domeniul apărării naționale. Autoritatea de care se bucură este o autoritate executivă, implicită și acordată de popor. În consecință, un maistru militar sau un subofițer, are obligația să-și exercite această autoritate numai în numele și pentru binele poporului său;
- cultură specifică. Profesia militară și-a dezvoltat o cultură unică, specifică, al cărei principal conținut este legat de întreg ansamblul de măsuri și acțiuni prin care ne angajăm să protejăm țara și poporul. Rolul culturii militare este de a sprijini și a contribui la realizarea eficienței profesionale. Din cauza naturii letale și haotice a războiului, ordinea și disciplina militară sunt vitale. Astfel, cultura militară întru-chipează un cod de principii morale puternice, control de sine. Cu certitudine, elementele de ceremonial, tradițiile și eticheta militară produc întotdeauna o impresie puternică. Legătura față de comunitatea de care aparțin și un fond de achiziții culturale și profesionale le permit militarilor să-și păstreze rațiunea și bunul simț chiar sub presiunea unor factori perturbatori, precum violența extremă și caracterul illogic al războiului. Moștenirea

culturală și un spirit de solidaritate unic sunt temelia etosului profesional, unind ofițerii printr-o legătură comună și asigurând baza coeziunii și încrederii în Armată, în general, și în corpul maiștrilor militari și subofițerilor, în special;

- **maiștrii militari / subofițerii** au o etică profesională proprie. Ea acționează ca o formă foarte puternică de control social. Etica militară profesională este o înțelegere împărtășită a standardelor de conduită profesională și personală pe care maiștrii militari și subofițerii o demonstrează în fiecare zi, pe timpul îndeplinirii tuturor îndatoririlor, în timp de pace și de război. Ea este determinată de cerințele funcționale ale instituției militare, de tradițiile acesteia, de încercările deosebite la care supune războiul pe militari, de legile războiului și, nu în ultimul rând, de cultura națională. Componentele eticii profesionale ale maistrului militar și subofițerului sunt complexe și interdependente. În mod intenționat, etica nu este codificată într-un document unic, pentru că izvoarele ei sunt multiple. Esența crezului etic este înscrisă pe drapel „Onoare și patrie” și evidențiată în deviza Academiei „*Mereu împreună*”. Etica și dinamica ei influențează puternic atitudinile și acțiunile corpului demaiștrii militari și subofițeri. Și acest corp este cu adevărat profesionist numai în măsura în care membrii săi învață, aderă, își asumă și întăresc propria lor etică.

Profesia militară este mai mult decât o slujbă, este o vocație. Serviciul în instituția militară nu înseamnă pur și simplu exercitarea unei profesii, ci șansa de a-ți împlini o chemare lăuntrică. Maiștrii militari / subofițerii nu au un program de lucru obișnuit, standard, ei lucrează până când treaba este terminată. Ei nu au sindicate, ci camaraderie.

Unitatea corpului maiștrilor militari / subofițerilor nu este rezultatul unui ordin, ci al dorinței puternice de a se ajuta unii pe alții. Pentru a se ridica la nivelul responsabilităților ce revin, pe întreg parcursul carierei, maiștrii militari și subofițerii pun în valoare următoarele principii:

- **sentimentul datoriei** - Maiștrii militari / subofițerii de carieră își fac întotdeauna

datoria, subordonând interesele personale cerințelor funcției cu care sunt investiți. Ei sunt pregătiți să-și dea viața, a lor și a subordonaților lor pentru a apăra patria și interesele de securitate națională;

- **onoarea** - Onoarea unui maistru militar și a unui subofițer are o importanță vitală, provenind istoricește din curajul demonstrat în luptă. Ea include virtuțile de a fi integru și onest. Integritatea este onoarea personală a fiecărui, manifestată în toate rolurile. Pe timp de pace, onoarea fiecărui maistru militar sau subofițer se reflectă în acte permanente de curaj moral. Cuvântul lor reprezintă o obligație ce trebuie onorată;
- **loialitatea** – Maiștrii militari / subofițerii își exercită profesia într-un serviciu public. În consecință, loialitatea lor se manifestă pe întregul lanț, până la nivelul cel mai înalt, dar și spre nivelurile inferioare, față de toți subordonații. Această loialitate este de maximă importanță pentru profesiunea armelor, în special din perspectiva raporturilor ei cu conceptul de serviciu public;
- **devotament față de patrie** - Motivațiile unui maistru militar sau subofițer sunt nobile în esența lor și intrinseci: o dăruire totală pentru a avea pregătirea tehnică și de specialitate necesare îndeplinirii sarcinilor ce-i revin pentru apărarea națiunii și conștiința faptului că are obligația morală de a-și pune în valoare această pregătire în beneficiul societății, chiar cu riscul jertfei de sine. Maistru militar / subofițerul nu are altă moștenire de valoare decât anii pe care i-a dedicat patriei în serviciul activ;
- **competență** - Obligațiile complexe specifice profesiei de maistru militar / subofițer și consecințele serioase ale eșecului profesional transformă competența profesională într-o cerință morală imperioasă. Mai mult decât deprinderile și abilitățile de a aplica cu succes principiile artei militare, competența profesională include și alte atribute precum spiritul creativ, încrederea în sine și realismul. Dând curs propriei lor chemări pentru a urma această profesie și motivați de ambiția de a-și ridica continuu nivelul de pregătire profesională, maiștrii

militari / subofițerii se dedică unei cariere care presupune studiu și pregătire continuă;

- **lucrul în echipă** - Maistrul militar / subofițerul sunt modele de politețe și respect pentru ceilalți. Ei înțeleg că soldații, într-o democrație, pun mare preț pe valoarea și aptitudinile individului. Având în vedere însă, obligațiile și mijloacele morale utilizate pentru a-și face datoria, maistrul militar / subofițerul pune accent, cu prioritate, pe importanța pe care o are grupul în raport cu individul. Succesul în război impune subordonarea voinței individului față de misiunea ce-i revine grupului. Etica militară este una de cooperare și promovare a coeziunii, meritocratică și fundamental anti-individualistă și anti-carieristă;
- **subordonarea** – Maistrul militar / subofițerul respectă cu strictețe principiul conform căruia, instituția militară se supune autorităților civile competente și nu se implică ei și subordonații lor în activități

politice care exced exercitării drepturilor lor fundamentale de cetățeni.

Să fii maistru militar / subofițer înseamnă înainte de toate să fii aproape de oameni, să le înțelegi nevoile și frământările, să-i îndrumi și să-i conduci atât în situații de pace cât și la război.

Subofițerul este coloana vertebrală a armatei. El este lider al grupului militar (grupă, pluton, companie), specialist într-un domeniu care implică o pregătire distinctă, luptător - capabil să desfășoare acțiuni de luptă atât individual, cât și în echipă și instructor - capabil să transmită cunoștințe și deprinderi subordonaților.

BIBLIOGRAFIE

1. Enescu, Gh., *Filozofie și logică*, Editura Științifică, București, 1973;
2. Lazăr, C., *Autoritate și deontologie*, Editura Licorna, 1999;
3. Lazăr, C., *Deontologia profesiei de ofițer*, Brașov, 1996.